

श्रीबाबांच्या विषयी एक प्रांजळ चिंतन

—श्री. शामराव जुदले
जनार्दन भुवन छविलदास रोड
दादर-२८

० काळ अनंत आहे; जीवन क्षणभंगूर आहे. काळाच्या या ओवात अनेक संत आले व आपले अंगीकृत कार्य संपवून निघून गेले. संत श्रेष्ठ श्रीसाईबाबा यांनी मात्र काळाच्या ओवातच जगामध्ये पदापर्ण केले पण विशेष म्हणजे काळाची गरज ओळखून त्यांनी ते केले. बाबांचे हे एक वैशिष्ट मानावे लागेल आणि या दृष्टीकोनातून विचार केला असता असेही मानावे लागेल की बाबा आपल्या संकल्पानुसार पृथ्वीतलावर अवतरले होते. केवळ योग्यायोगाने घडलेली अशी त्यांची कारकीर्द मुळीच नव्हती. त्यांचा संकल्प हा वज्र-संकल्प असल्या— मुळे संत श्री दासगण महाराज कविवर्य दाभोळकर, देशप्रेमी दोदासाहेब खापडे तसेच काकासाहेब दिक्षित, सर्वश्री नानासाहेब चांदोरकर, निमोणकर व तत्सम मंडळी तसेच श्रीमंत बुटी व इतर थोर मंडळी सर्व भाविक जनांचा बाबांनी आपल्या महान कार्यासाठी सदुपयोग करून घेतला होता. हो सर्व मंडळी व आज त्यांचे कार्य चालवीत असलेली भक्त मंडळी हो सर्व अर्जुना प्रमाणे निमित्तमात्र होती व आहेत असेच बाबांचे बाबतीत म्हणे उचित ठरते. प्रत्येक घटना त्यांच्या संकल्पित यांजनेनुसार घडत होती व आहे. अथवासून इतिपर्यंत सर्व कार्यामध्ये बाबा स्वतः असून नसल्याप्रमाणे वागत होते. कर्मामध्ये अकर्म व अकममिध्ये कर्म पहाण्याचे प्रात्यक्षिक बाबांनी स्वतः आचरून दाखविले. व्यवृत्ती म्हणून ते स्वतः वेगळे असे कधीच राहिले नव्हते. वैयक्तीकरित्या त्यांचा स्वार्थ कशामध्येच दिसून येत नव्हता. व्यक्ती-व्यवृत्तीमध्ये असणारी तेल्याची भित त्यांना मुलीच पसंत नव्हती. त्यांच्या नियोजित कार्यात कोणी बदल करू शकत नव्हता वा त्यात अडथळा आणु शकत नव्हता. त्यांनी आपले काय अव्याहतपणे चालू ठेवले होते व आजही ते तसेच चालू आहे. त्याच्यां कार्य पद्धतीवरून असे निश्चित आढळून येते की त्यांनी सर्वचे कल्याण कदाचित केले नसेल पण एखाद्याचेही अकल्याण केल्यांचा दाखला

कोणासही दाखविता येणार नाही हे नव्हकीच ! वावांनो देहत्याग केल्याला आज ६६ वर्षे पूरी होत आलेली आहेत तरीही त्यांचे अस्तित्व प्रत्येक साई भक्तास हरवडी जाणवत आहे. हेच त्यांच्या अमर्याद वाक्तीचे द्योतक आहे. आज त्यांचे भक्त सर्व जगभर पसरलेले आहेत व हा त्यांच्या अलौकिक कायचा दाखला आहे.

श्रीसाईबाबांच्या वरील पांशुभूमिवर भक्त मनोला कोठेतरी खटकत्यासारखे वाटते ते हे की त्यांच्यां दरबारात निष्काम भक्तांची संख्या वरीच अपूरी वाटते. बाबांचे भक्त अगणित आहेत व त्यामुळे अशा भक्तांची संख्या वाढविण्याची हरत हेची मोहीम हाती वेतल्यास ती स्वागताहें ठरेल यात मुळीच मंशय नाही. यादृष्टीने पहिले पाऊल उचलावयाचे झाल्यास प्रत्येक साई भक्ताने अंतर्मूख होऊन स्व-परिक्षण करणे उचित ठरेल. बाबांच्या शिकवणुकीनुसार आपली आध्यात्मिक प्रगती किती झालेली आहे हे अजमाविष्यासाठी स्वतःच स्वतःच निरीक्षण करणे आवश्यक आहे आणि हे सर्व प्रांजलपणाने, प्रामाणिकपणाने तसेच विनम्रतेने केले पाहिजे. कालचक्र नियमितपणे चालू आहे. पण आजच्या भयानक जगात मानव-निर्मित दुष्टचक्र जोराने गती घेत आहे. या दुष्टचक्राचा विनाश करावयाचा झाल्यास निष्काम भक्तीची साई-पिढी निर्माण होणे कार अगत्याचे आहे व ती आजच्या काळाची प्रथम क्रमांकाची निकड आहे. हे सत्कार्य करण्याचो सर्व साई भक्तांवर जवाबदारी येऊन पडलेली आहे. साई-भक्त ही जवाबदारी यशस्वीरीत्या पार पाडतील असा विश्वास आहे. असे झाल्यास साई-इतिहासात सोनेरी अक्षरांनी नमूद करण्यासारखी ती महान घटना ठरेल. अशी घटना लवकरच उदयास येवो हीच आपल्या सर्वांच्या आराध्य दैवत असलेल्या श्री साईबाबांच्या पवित्र चरणी विनम्रभावे प्रार्थना ! जय साई-राम.

(गेल्या अंकातील प्रेमाचा धावा हा संपादकीय मजकूर श्री. जुवळेकर यांचा होता.)

....तसवीर....

—श्री. भ. रा. पालकर.
बझारवांड कुर्ला मुं. ७०.

० बायजा त्या दिवशी बरीच खुशीत होती. फँक मधल्या दोन्हीन-
रूपयांची चिल्लर तिच्या पडण्या पाऊला—गणीक खुळ—खुळ वाजत होती.
अन् त्याच्या तालावर तिचं बालमन थुई—थुई नाचत होतं. तिला खाऊ साठी
इतके पैसे अद्याप कुणी दिले नव्हते; तिच्या मायनं देखिल. रोज शाळेत
जाताना तिची माय पाच किंवा दहा पैशाच नाणं तिच्या हातावर टेचायची
अन् खाऊला पैसे मिळाल्याच्या आनंदात बायजाच्या मनाची कळी खुलायची.

नऊ वर्षांची बायजा महानगर पालिकेच्या शाळेत तिसऱ्या इयत्तेत शिकत
होती. बापाचं तिनं तोंड पाहिलं नव्हत. कारण तिच्या जन्माधीच ते
देवावरी गेले होते. आजू—बाजूची तिच्या सारखी लहान मुलं "बाबा!"
"बाबा! ! " म्हणून स्वतःच्या वडीलांना जेव्हा मिठी मारायची खाऊ साठी
हट्ट घरायची केव्हा तिचं बालमन तिळ—तिळ तुटायचं. आपणास बाबा का
नाहीत? या प्रश्न चिन्हाच्या वेटोळ्यात तिचं मन गुरफटून जायचं. एकदा तिने
मायला स्वतःच्या बापाबद्दल चिचारलं देखिल.

"माय? मना बाबा कुठे से?"

"देवनाघर," निर्विकार केहण्याने मायनं तिला 'सांगितलं,

"देवनाघर? कुठे से देवनाघर? "बायजाने पिच्छा पुरवला.

"आकासमा" मायने तिची समजूत काढली.

वस्त, रोज सकाळ संध्योकाळ आकाशाकडे पाहण्याचा बायजाचा कार्य-
क्रम सुरु झाला केव्हा—केव्हा तिच्या बालमनात यायचं आपणच त्या आका-
शातऱ्या देवावरी जाऊन आपल्या बाबाला भेटावं, "बाबा! "बाबा! ! "
म्हणून हाक मारावी—मिठी घालावी.

मायला स्वतःच्या पती बद्दल कांहीही सुख-दुःख नव्हतं. तो असून—नसून सारखाच होता. त्याच्या पाच वर्षांच्या संसारात त्याने मायला कधी सुखाचा घास खाऊ दिला नव्हता कि; आपुलकी-प्रेमाने कधी वागला नव्हता. माय दिवसभर राब-राब रावायची, आणि तो दारूच्या नशेत तर्रर होऊन तिला मारझोड-शिवीगाळ करायचा. पुढेपुढे तो दारूच्या इतद्या आहारी गेला की दारू शिवाय त्याला कांहीही सुचायच नाही. सकाळ झाली की उठल्या—उठल्या दारूची चहा लागायची त्याला. दुपारी कसातरी अर्ध शुद्धेत धडपडत यायचा, आणि रात्री? रात्रीचं तर विचारायलाच नको, दारूच्या नशेने बेभान झालेल्या अवस्थेत तो मायला मार-झोड अन् शिवीगाळ कहन हैदोस मांडायचा. विचारी माय त्याच्या या जाचाला, पशुत्वाच्या वागणूकीला पुरती कंटाळली होती. पण दाद फिर्याद घेणार असं माहेरचं कोणीच नव्हते. तिला दोन-तीन वेळा तिन आत्महत्येचा विचारही केला. परंतु पोटात वाढ-जान्या विजांकूरामुळे तिच मन आत्महत्येला तयार झालं नाही आणि दारूच्या अतिसेवनान मात्र तिच्या पतीचा अंत झाला.

हजार-बाराशे लोक वस्तीच ते गाव दोरु जुगार अन मटक्याच्या अडथांच माहेर घर ओळखलं जात होतं. मायच बालपण इथेच गेलं. तिच्या तरैरुण्याला इथेच बहर आला. तिला सौभाग्याच लेण इथेच मिळालं. अन तिच्यावर वैधव्याच दुर्देव इथेच कोसळलं. पतीच्या मुत्यूसमयी चार अशूही तिच्या डोळ्यात उभे राहिले नाहीत. जणू त्याच्या बरोबर केलेल्या संसारात रडून-रडून अशूचा झरा आटला असावा. अथवा रडण्याच त्राण त्या डोळ्यात राहिल नसाव; कुणास ठाऊक.

पतीच निधन अन् थोड्याच दिवसांत मायची कुस उजवलो. एका सुंदर गोंडस मुलीला तिने जन्म दिला. तिचं नाव ठेवल बायजा. शेजान्या-पाजा-न्यांची सहानुभूती मायच्या पाठीशी होतीं. त्याच्या बळातर ती चिमुकल्या बायजाला घरात ठेवून चार-पाच घरी धुण्या-भांडथांच काम करायची.

दिवस जात होते. बायजा शाळेत जाऊ लागली. पण स्वतःच्या बापाच तिला कधी विस्मरण झाल नाही की, आकोशाकडे पाहण्याचा तिचा छंदही सुटला नाही. माय कांमाला गेली की, घरात एकटी असलेली बायजा स्वतःचे बाबा कसे होते या कल्पनेत रंगून जायची.

त्या दिवशी शाळेत जाताना दोन-तीन मिनीटापूर्वी त्याच रस्त्याने गेलेल्या एका प्रेतयात्रेतील प्रेतावर ओवाळलेले पैसे बायजाला रस्त्यावर पडलेले दिसले. तिने ते गोळा केळे व आपल्या फ्रॅंक मधल्या खिशात घातले. पंधरा वीस पावलं पुढे गेल्यावर पुन्हा तिला तशाच प्रकारचे पैसे मिळाले. बायजा खुष झाली. इतके पैसे तिला तिच्या मायने कधीच दिले नव्हते. ती चालताना होगारा पैशाचा खुळ-खुळ आवाज तिच्या बाल मानला सुखचित होता. मधल्या सुटीत खूप-खूप खाऊ खायचा या चिचारातच तिने वर्गात पाऊल टाकलं. बाकावर बसता-बसता तिच्या लक्षात आलं. आज कुसुमचा वाढ दिवस. कालच तिने बायजाला मधल्या सुटीत आपल्या घरी बोलावलं होतं अन् शाळेजवलं रहाणाऱ्या कुसुमच्या घरी बायजा गेली.

"आई ! ही माझी वर्गमैत्रिण बायजा, "कुसुमने बायजाची आपल्या आईशी ओळख अरून दिली.

"बैस हं! "कुसुमच्या आईने तिला बसायला सांगून स्वतः फराटाचं आणायला आत गेली.

बसल्या-बसल्या बायजाची नजर सभोवार फिरु लागली. बैठकीची खोली उंची फर्निचर अन् अद्यावत साधनांनी सजली होती. कुसुम एका-एका वस्तुची आई-विडिलांकडून अैकलेली नांवे बायजाला सांगू लागली.

कित्ती .....कित्ती छान आहे नाही कुसुमचं घरं!!

बायजा मनातल्या मनात म्हणत त्या वस्तुचं सौन्दर्य ठिपू लागली.

"कुसुम ! हे कुणाच ग चित्र?" बायजाने साईबाबांच्या तसबीरीकडे बोट दाखवित तिला चिचारलं.

"साईबाबांच," कुसुमने तिला सांगितलं.

"साईबाबांच ?" बायजाला कांही अर्थबोध झाला नाही तिने पुन्हा चिचारलं.

"साईंबाबा," म्हणजे कुणाचे ग हे बाबा ?

"सर्वांचे बाबा," इति कुसुम.

"सर्वांचे बाबा ? माझे देखिल बाबा ?" बायजाने मनातला भाबडा प्रश्न केला.

"हो ! हो !! तुझे देखिल बाबा माझे आई-बडील सांगतात, साईंबाबा किनई सर्वांचे बाबा आहेत."

"बाबा" नावाच्या शब्दाला तहानलेलं बायजांच व्याकुळ बालमन क्षण-भर शांत झालं. कुसुमच्या घरन परतते वेळी आपणही या बाबांना आपल्या घरी आणावं असं तिला वाटू लागल. शाळेजवळ असलेल्या तसवीरीच्या दुका-नात तिने साईंबाबांच्या अनेक छोट्या-मोठ्या तसवीरी पाहिल्या होत्या. टँक्सी रिक्षा-मोटार-दुकानांचे फलक यावरहि तिने साईंबाबांच चित्र पाहिलं होतं. पण हे सर्वांचे बाबा असू शकतोल असं तिला वाटलं नाहो. परंतु कुसुमच्या माहितीमुळे तिला ते आता खूप-खूप जवळचे वाटू लागले. आकाशातल्या देवाघरी असलेल्या आपल्या बाबा सारखे.

शाळेच्या फाट्का जवळ निर-निराळच्या प्रकारच्या खाद्य पदार्थांची विक्री करणाऱ्या फेरीवाल्यांना गराडा घालून बरीच मुळे-मुळी उभी होती. पण बायजा तिकडे वळली नाही. मनात उठणारी खाऊळी तोव्र इच्छा मारून ती फाट्कातून सरळ आपल्या वर्गकडे गेली. नेहमी सारख शिक्षकांच्या शिकवणीकडे तिच लक्ष लागेना. घरी जायच्या सुटीची ती वाट पाहू लागली. कारण साईंबाबांची तसवीर विकत ध्यायला ती अधिर झाली होती.

माझा जो जाहला काया—वाचा मनी—

—श्री. उदय सीताराम राऊत.

मुक्काम—पोष्ट—खंडाळे,

तालुका अलिबाग

जिल्हा रायगड

पिन—४०२,२०१

० माझी वँकिंग सर्व्हिस रिक्रुटमेंट बोर्डाची परिक्षा दि. ६ जून १९८२ ला पनवेलला झाली होती. परिक्षा नंबर होता पीएल—१७००६८. त्यानंतर मी ह्या परिक्षेत श्रीसाईकृपेने उत्तिर्ण झालो व तशा अर्थाचे वँकेचे पत्र मला ऑफिटोवर ८२च्या दरम्यान मिळाले. त्यानुसार मुलाखतीसाठी दि. ११-११-१९८२ ला वँक आँफ इंडिया, झोनल आँफिस, महाराष्ट्र झोन, तिसरा मजला, ५१२८३ सदाशिव पेठ, लक्ष्मी रोड, पुणे—४११,०३०, ह्या पत्यावर बोलाविले. नंतर मी व माझा मित्र श्री मधुकर पाटील हयांना येऊन दि. १०-११-८२ला सिंहगड एक्सप्रेस हया गाडीला बसलो व अर्थात् सुखरूप पोहचलो. नंतर दुसऱ्या दिवशी ४ बाजता मुलाखत म्हणून बाबांचा धावा करीत राहिलो. त्याप्रमाणे श्रीसाईबाबा धावत येऊन माझ्या जिभेचरच बसले. मुलाखत घेण्यासाठी बोर्डाचे ६ संभासद होते. त्या ६ जणांना मी (अप्रत्यक्षपणे) उत्तरे देऊन खूब केले. (येथे अप्रत्यक्षपणे म्हणण्याचे कारण म्हणजे ही सारी उत्तरे श्रीसाईबाबाच देत होते) व त्याचे फळ मिळाले हे वेगळे सांगावयास नको मी तीही परिक्षा उत्तिर्ण झालो.

परंतु खरी मजा पुढेरे आहे. इकडे आमच्या वरी, खंडाळाचाला माझ्या आजीला बाबांनी दृष्टांत देऊन माझ्या यशावहूल शिक्कामोर्तव केले. दि. १०-११-८२च्या रात्री आजीला एक स्वप्न पडले. त्यामध्ये बाबा मयुर रथात बसून चालले आहेत. तेव्हा आजी म्हणते, बाबा नमस्कार; आजी बाबांना थांबावयास सांगते, परंतु बाबा म्हणतात ‘मला आता थांबावयास वेळ नाही. मला पुण्याला अत्यंत तातडीचे काम आहे. तेव्हा आता गेलंच पाहिजे. हे स्वप्न सकाळी पडले व सकाळी पडलेली स्वप्ने खरी होतात.

त्याप्रमाणे आजी फारच खुष झाली व ती समजली की आपल्या नातवाला आता कोहिच भीती नाही. बाबांचा वरदहस्त असल्यावर आता कितीही संकटे येवोत त्याला कालसमयी भीती नाही.

नंतर मी पुण्याहून दुसऱ्यादिवशी आलो. घरातले एकंदर वातावरण प्रसन्न व आनंदायक वाटत होते. तेव्हा मी सुद्धा खुष झालो. कारण मला मुलाखत चांगली गेली होती ना म्हणून तर मी खुषीने कारण चिचारण्या—च्याच अगोदर त्यांनी मला यश चितविले. तुला मुलाखत चांगली गेली असणारच असे आजीने म्हटल्यावर मी विचारले हे तुम्हांला कसे कळले ? तेव्हा त्यांनी वरील दष्टांत कथन केला, व नकळत डोळ्यातून अश्रू घरंगळत बाहेर पडले.

काय ही साईची सर्वव्यापकता म्हणून नकळत वरील उक्ती बाहेर पडली.

॥ माझा जो जाहला काया-वाचा मनी ॥

त्याचा मी ऋणी सर्वकाळ ॥

अशा या भक्तसंकटी पडता धावून येणाऱ्या व सर्व जगाचा उद्धार करणाऱ्या, शिरडीनाथांच्या चरणी माझे व माझ्या कुटुंबियांचे अनेत प्रणाम.

*****

असं घडलं

श्रीबाबा शिरडीत असताना

बाबांनी दान दिले पण नशीब आडवं आल

१९८२ साल, बरीच मंडळी होती. द्वारकामाईत प्रसादाची हंडी करण्याचे काम चालू होते. हंडीत टाकण्यासाठी आणलेल्या मटणाचे तुकडे काही मंडळी करीत होती. शिरडीजवळील खेड्यातला एक ब्राह्मण बाबांच्या दर्शनास आला. दर्शन घेऊन तो परत निघाला असता बाबा द्वारकामाईतून सभा मंडपात आले व मटण कापणाऱ्या मंडळीस म्हणाले, “अरे, त्यातले या ब्राह्मणास द्या. त्याची मुलेबाळे खातील.”

त्याकाळी कर्मठपणा किती! सोवळे कडक ब्राम्हण व मटण यांची गाठ पडायची नाही. ब्राम्हणाला मटणाचे दान! अब्रहमण्यं. ब्राम्हणही भयभीत झाला. पण बाबांपुढे बोलणार कोण? असलं दान द्यावे तर महा पाप लागेल न दिलं तर बाबांचा क्रोध ओढवेल अशा अडकित्यात मंडळी सापडली. म्हणून कोणी तयार होईना बाबा रागाने म्हणाले 'अरे मी काय सांगतोय? त्यांतलं थोडसं या ब्राम्हणाला द्या' शेवटी एकाने चार तुकडे ब्राम्हणाच्या उपरण्यात टाकले. ब्राम्हण खाली मान घालून निघून गेला.

शिरडी पासून मैल दीड मैल गेल्यावर त्याला एक ओंडा लागला. पाणी पाढून त्याचा मनात विचार आला. तो जवळच्या शेतात गेला व न पहाता उपरणे झटकून ते सर्व तुकडे टाकून दिले व ओंड्यावर जाऊन उपरणे धुवू लागला. त्याच्या हाताला काही कठीण लागले. त्याला वाटले असेल एखाद हड्डूक चिकटून राहिलेले असेल हात घालून त्याने ते बाहेर काढले. पहातो तो सुमारे तोळाभर सोन्याची कांडी चकचक चकोकणारी. तो स्तिमीत झाला. बाबांचे अतदर्थ सामर्थ्य व आपला करंटेपणा यांची एकाच वेळी त्याला प्रचिती आली. आता लोभ मागे लागला. सोन्यामुळे अब्रम्हण्यं गेले. टाकलेले तुकडे परत आणण्यासाठी तो शेताकडे धावत गेला. पण तेथे काहीच नव्हते. त्याला रडू कोसळलं बाबा काही करतील या आशेने तो धावत धावत द्वारका माईत आला. पण बाबा तिथे नव्हते मंडळीना सर्व हकीकत सांगून त्याने सोन्याची कांडी दाखवली. सर्वांना आश्चर्य वाटले. इतक्यात बाबा आले. ब्राम्हणाला पहाताच बाबांना क्रोध आला व सटका हाती घेऊन त्यांनी त्याला हाकून लावले. तो गेल्यावर बाबा शांत झाले व मंडळीस म्हणाले, "ब्राम्हण दुर्भागी त्याच्या मुलांच्या नशीबी होते पण याचं नशीब आडवं आलं."

(साईलीला त्रैमासिक जाने-फेब्रु-मार्च १९५७ वर्ष)

जया मनी जैसा भाव

---

० रामनवमी उत्सवाचा दिवस. बाबांच्या दर्शनासाठी गर्दी उसळली होती. यावर्षी ६०-६५ हजार यात्रा जमली होती. बाबा सकाळ पासून बसले होते. ते ११ वाजले तरी उठले नाहीत. गर्दीचे नियंत्रण करणाऱ्या अधिकाऱ्यांना भक्तांनी विनंती केली की थोडा वेळ यात्रा थांबवाच देवाला न्याहरी करू द्या पण बाबा म्हणाले, "नको, मला भूक नाही," असहच ऊन, घामाच्या धारा, गर्दीची रेटारेटी जीव नकोसा करून टाकणाऱ्या गोष्टी. अशा या गर्दीत मशिदीच्या बाहेर कडक उन्हात एक ७५ वर्षांची कृश व थकलेली म्हातारी देवाच्या दर्शनासाठी तळमळत उभी होती. तिला पुढे जायला चाव तरी कसा मिळणार ? 'अरे, या गरिब म्हातारीवर दया करा. बाबा ! तुझे दर्शन होऊ दे,' अशी सारखी ओरडत होती. त्या जनसागराच्या लाटां-पुढे (जय जयकार) तिचे कोणाला ऐकू येणार ? पण बाबांनी ऐकले होते. अशा वेळी शामा देवाच्या दर्शनासाठी गर्दीतून वाट काढीत चालले होते. म्हातारीकडे त्याचे लक्ष गेले व त्यांना तिची दया आली. ते म्हणाले 'चल आई. मी तुला देवाचे दर्शन घडवितो' हे ऐकून त्या म्हातारीच्या चेहऱ्यावर जो काय म्हणून आनंद चमकला तो शळांकीत करणं अशक्य. शामाने तिला देवा जवळ नेली. बाबांना पहाताच 'देवा' अशी मोठी आरोळी ठोकून तिने बाबांच्या कमरेला घटू मिठी मारली व तिच्या डोळ्यांतून अश्रू वाहू लागले. बाबांनी तिचा माथा व पाठ कुरवाळून तिच्या घरच्या बारीक सारीक गोष्टींची चौकशी केली. बाबा म्हणाले, "आये, मी कवापासून तुझी वाट वधतु ग, आये, मला खायला काय आणलस ग." म्हातारी म्हणाली, "देवा, मी एक भाकर व दोन कांदे आणले. वाटेत थकल्यामुळे ओढ्यापाशी अर्धी भाकर व एक कांदा म्यँ खाल्ला अर्धी भाकर व एक कांदा आहे. तो तूं खा. देवा," म्हातारीनं पदरात बांधून ठेवलेली भाकर व कांदा देवाच्या हातावर ठेवला देवानं ते पदार्थ तिथल्या तिथे खाल्ले आणि म्हटले, "आये, तुझी भाकर मला लई गांड लागली ग.!"

(सा. ली. अंक ४-५-६ शामा कथीत)

नानांची पुरण पोळी

० एकदा नानासाहेब चांदोरकर एकटेच बाबांच्या दर्शनास आले. दुपारच्या बाराचा सुमार होता. बाबांचे चरण वंदून नाना बसले नाहीत तोच बाबा म्हणाले, “नाना आज पुरण पोळी खावीशी वाटते तर पुरणपोळी करून आण.” नाना म्हणाले, “बाबा, मी एकटाच आहे. घरची मंडळी वरेवर नाहीत, यावेळी स्वयपाक करण्यास बाई मिळणे कठीण, आता उशीर झाला आहे. उद्या आणीन. ”बाबा म्हणाले, “आजच आण. उशीर झाला तरी चालेल.” नानांनी पुष्कळ समजाविले. पण बाबा आपला हट्ट सोडिनात. शेवटी नाना गावात गेले. मोठ्या मुऱ्कीलन बाई मिळाली. सर्व सामग्री गोळा केली व दुपारी चार वाजता पुरण पोळीचा नैवेद्य बाबांना अर्पण केला. बाबा म्हणाले, “छान केलेस नाना, आता हे ताट घेऊन तू जा.” नानांना वाईट वाटले. ते म्हणाले, “बाबा, तुम्हांला पुरणपोळी खायची नव्हती तर मग मला एवढा घटाठोप करावयास कशाला लावलेत? तुम्ही ताटाला स्पर्शही केला नाही. थोडी तरी ध्या म्हणजे माझे समाधान होईल.” बाबा म्हणाले, “नाना १८ वर्षे माझ्या संगतीत राहून तू अजून कोरडाच का? माझी पारख अशीच कां केलीस? अरे! बाबा म्हणजे हा औट हाताचा देह जो दिसतो तेवढाच का आहे.? मी सुंगी माशी वाटेल ते रूप धारण करून खातो. तुझी पुरण पोळी मी माशीच्या रूपानं तेव्हाच खाल्ली आहे. आता ताट घेऊन जा व तू आनंदाने जेवण कर.” परंतु नानांची समजूत पटेना. अखेरीस माश्यामुऱ्या वगैरेमध्ये आपणांस कसे ओळखावे याची सांकेतीक खूण बाबांनी नानांना सांगितली तेव्हा त्यांचे समाधान झाले.

(सा. ली. व. १ अंक ५ वरून)

टीप - पुढे ही पुरणपोळीची हकिकत नानासाहेबांनी श्री. देव मामलेदार (बाबांचे वाळ) यांना सांगितली त्यावर बाबांनी कोणती खूण सांगितली अशी पृच्छा श्री. देवांनी केली. नाना म्हणाले सांगेन केव्हातरी. नंतर आज उद्यां करता करता चांदोरकर साईचरणी विलीन झाले व हे गुह्यज्ञान अजून ही गुह्यच राहिले आहे.

-संग्रहक साईनंद

भाजणी व भिकारीण

*****

० श्री. नानासाहेब चांदोरकर बाबांच्या दर्शनास शिर्डीस गेले होते ते बसले नाहीत तोंच बाबा म्हणाले, "नाना, मी आज तुला एक धडा देतो तो नीट गिरव, " "चांदोरकर म्हणाले, उत्तम मी न विसरता तो गिरवीन," बाबा म्हणाले, "कोणी भिकारी आपल्या दारी आला तर आपल्या इच्छेनुरुप व ताकदी प्रमाणे जे त्याला द्यावयाचे ते त्याला द्यावे. नसेल द्यायचं तर गोड शब्दात नाही म्हणून सांगावे. बरं आपण दिल्यास तो आणखी मागू लागला तर नम्र शब्दात नकार द्यावा. आपल्या पैशाचा वा अधिकाराचा तोरा दाखवू नये. उद्घट वा कटू शब्द वोलू नयेत." नाना म्हणाले, बाबा हा धडा सोंपा आहे. मी तो विसरणार नाही."

पुढे बरेच दिवसा नंतर नाना दर्शनास आले. नेहमीची रीत अशी की नाना आले की बाबा विचारीत काय नाना कसं काय? ठीक आहे ना? पण या खेपेस मात्र चांदोरकर चरण चेपीत बसले तरी बाबा काही वोलले नाहीत की त्यांच्या कडे ढुकूनही पाहिले नाही. इतरांशी वोलत राहिले. बराच वेळ नानांनी धीर धरला पण बाबा बोलेनात. नानाना हुरदूर लागली बाबा असे आज कां रागावले? शेवटी धीर धरून नानांनी विचारले, 'बाबा आज बोलत कां नाही माझ्याशी? रागावलात का या लेकरावर?' बाबा म्हणाले, "जो आपला धडा गिरवित नाही त्याच्याशी आपण कां बोलाव?" "नाना म्हणाले, "बाबा मी सर्व धडे मनोपासून गिरवतो. काही विसरत नाही." बाबा म्हणाले " कल्याणला कोणी भिकारीण आली होती कां? आईनं (नानांची पत्नी) भाजणी केली ती ती मागत होती कां? "प्रथम नानांच्या काहीच धरानात येईना. विचारांती त्यांना एकदम आठवले.

एके दिवशी माईसाहेबानी (नानांची पत्नी) डेराभर भाजणी तयार केली. एक दोन दिवसानंतर एक भिकारीण आली व भिक्षा मागू लागली. नोकरान भिक्षा आणली पण तिला ती भिक्षा नको होती. मला भाजणी द्या म्हणून सांगू लागली. नोकराने माईसाहेबास सांगितले. त्यांनी नोकराबरोबर थोडी भाजणी पाठवून दिली. ती पाठवून ती म्हणाली मला एवढीशी नको. आणखी भाजणी पाहिजे नोकराने आणखी भाजणी आणली तरी तिला आणखी भाजणी

पाहिजे होती. थोड़ी घेर्इना तेव्हा माईसाहेब बाहेर आल्यावर म्हणाल्या, "अग तुला इतकी भाजणी दिली तरी तू आणवी काय मागतेस ?" भिकारीण म्हणाली मला सगळी भाजणी पाहिजे. माईसाहेब म्हणाल्या 'अग तुला सगळी दिली तर मग मुलांबाळांना काय देऊ ? पाहिजे तर अर्धी भाजणी देते ती घे व समाधान मान,' भिकारीण ऐकेना. संबंध भाजणी साठी हट्ट धरून वसली. काही घेर्इना व तेथून हलेना. नाना साहेब वर दिवाणखाल्यात होते माईनी त्यांना खाली बोलाविले, व सर्व हकिकित सांगितली. नाना भिकारीणीस म्हणाले, "काय गं ए. तुला अर्धी भाजणी देऊ केली तरी तुला नकोशी झाली ? लाज नाही वाटत तुला संबंध भाजणी मागायला ? तुम्ही भिकारी फार मग्गुर झाला आहात. देतो ते घे व चालती हो येथून" पण ती हलेना. नानांना राग आला व म्हणाले, "तुला काय सांगितले ? चालती हो, तुला काही मिळणार नाही" व शिपायास म्हणाले "हिला धक्के मारून हाकलून लावा." भिकारीण म्हणाली 'धक्के कशाला ? माझं काम झालं. मी आपली येथून जाते कशी भिकारीण गेली. हे सर्व आठवत्यावर नानांनी बाबांचे पाय धरले व म्हणाले, "क्षमा करा, मी घडा गिरविष्यात चुकलो."

बाबा म्हणाले, "एवढेच मिळेल असं गोड शब्दात सांगायचं व स्वस्थ वसायचं. सबुरी धरली असतीस तर ती भिकारीण थोडा वेळ थांबती व निधून जाती पण तसं न करता अधिकाराचा तोरा दाखवून तिला हाकलून देत होतोस. अरे, अजूनही तुझ्या लक्षात आले नाही का की मीच भिकारणीच्या रूपाने आलो होतो. भाजणीची खूण तुझ्या लक्षात कशी आली नाही ?" भक्तांना दिलेला घडा ते आपल्या आचारणात आणतात की नाही याची परिक्षा करण्याची बाबांची ही विलक्षण पद्धत पाहून नानांना आश्चर्य वाटले.

(भिकारी नेहमीच सतावतात हा आपला अनुभव आहे इच्छा असेल तर द्यावे नसेल तर नाही म्हणावे. आपण बोलू लागलो तर भिकारी अधिक बोलू लागतात. आपण गण्य वसलो तर ते थोडा वेळ वाट पाहून निधून जातात. कारण पुष्कळ घरी फिरावयाचे असते. म्हणून ते आपला 'अमूल्य' वेळ व्यर्थ दवडू शकत नाहीत. हे लक्षात घेतले तर बाबांच्या उपदेशातील 'सबुरी' चांगली ध्यानात येईल.)

मांगाला दिलेले दान बाबांना मिळाले

० नानासाहेब चांदोरकर शिर्डीस असता सूर्यग्रहणाची पर्वणी आली. तेव्हा गोदावरीत स्नान करावे अशी त्यांना इच्छा झाली. बाबांनी परवानगी दिल्यावर नाना कोपरगावास गेले. नाना नदीत उतरून स्नान करीत असता एक मांग 'दे दान सुटे गिराण पुकारीत तेथे आला. पर्वकाली केलेल्या दानाचे पुण्य विषेश असत. नानांनी त्याला दोन पावल्या (आठ आणे) दिले. त्याच वेळी इकडे मशिदीत आनंदराम मारवाढी दर्शनास आला होता. त्याला बाबा म्हणाले, "या पहा दोन पावल्या. त्या मलानानांनी दिल्या" असं म्हणून बाबांनी त्या पावल्या खिशात ठेवल्या.

(बाबा सर्व व्यापीत कसे आहेत व गरीबांची सेवा म्हणजे बाबांचीच सेवा आहे हे यावरून दिसून येते.)

सा. ली. व २ अंक २.

या आजीबाई

० बाबा नानासाहेबांच्या पत्नीला माईसाहेब आई म्हणून हाक मारीत असत. एकदा माईसाहेब दर्शनास आल्या असता नेहमी प्रमाणे आई न म्हणता 'या आजीबाई' असं म्हणाले. बाबा असं कां म्हणाले हे माईना कळले नाही. घरी आल्यावर त्यांनी नानासाहेबांना विचारले की, बाबा मला आजीबाई कां म्हणाले? नाना म्हणाले, अग, माणसाकडे पाहिल्यावर बाबांना भूत भविष्य सगळं कळते आपली द्वारकी प्रसूत होण्याची वेळ झाली आहे. कदा-चित ती एव्हांना बाळंत झाली असेल. "दुसऱ्या दिवशी द्वारकाताई मुखरूप बाळंत झाल्याचे पत्र आले. बाबा बोलले त्याच वेळी आईची आजी झाली होती!!

(सा. ली. वर्ष २ अंक २)

दाता साई, त्राता साई, सर्व दुःखहर्ता साई

—सौ. अनन्तपूर्णा म. पवार
२२।८६२, डी. एन. नगर
अंधरी (प) मुंबई ४०० ०५८

० शिरडी क्षेत्रनिवासी सचिवदानंद सदगुरु साईबाबांचे नाव आज सर्वज्ञात ज्ञालेले आहे. साईबाबांचे भक्त आज जगात चोहीकडे पसरलेले आहेत. यातील काही काही भक्तांना तर माझ्याप्रमाणेच पहिल्या शिरडी भेटीपूर्वी साईबाबां-विषयी काहीच माहिती नव्हती. तरी देखील श्री साईबाबा अशा भक्तांना साई सच्चरितात म्हटल्याप्रमाणे चिमणीचे पोर जसे पायाला दोरा वांधून ओढत आणावे त्याप्रमाणे कळत नकळत शिरडीची वारी घडवितात आण आपल्या पायी ठाव देतात. अशा श्री साईबाबांचा मला आलेला पहिला अनुभव मी खाली देत आहे.

सन १९७५ सालची गोप्ट. आमच्या शेजारी रहाणारे एक साईभक्त श्री. महाडीक हे मला म्हणाले “आई, तुम्ही शिरडीला चला. माझ्याकडे एक जादा तिकीट आहे.” वास्तविक तोपर्यंत मला साईबाबांविषयी कोणतीही माहिती नव्हती. परंतु कां कोण जाणे मी शिरडीला जाण्यास तयार ज्ञाले.

गुरुवारी सायंकाळी आम्ही शिरडीस पोहोचलो. थोड्या वेळानंतर मुक्कामा-वरील खोलीत सामान ठेवून व हातपाय धुवून आम्ही साई मंदिरात दर्शनाला गेलो. आत मंदिरात गेल्याचर त्या सुंदर साई मूर्तीचे दर्शन घडताच माझे मन श्रद्धेने भरून आले. त्या मुर्तीकडे घडताच असे वाटू लागले की जणू काही हच्या मुर्तीचे आण आपले काही जुने क्रुणानुबंध आहेत. न कळत माझे भाविक मन त्या सुंदर साईमूर्तीला एक नवस बोलून गेले की, वावा! माझ्या मुलाचे लग्न तुम्हीच घडवून आणा, मी त्या उभयता जोडप्यासह तुमच्या भेटीस येईन.”

ते शिरडीतील दोन दिवस कसे आनंदात निघून गेले तेच मला समजले नाही. माझे मन पूर्णपणे साईमय ज्ञालेले होते. पुढे आम्ही मुंबईला आलो.

यथावकाश माझ्या मुलाचे लग्नही जमले. नंतर साईकरेने त्याला तीन मुळेही झाली. परंतु मी मात्र श्री साईबाबांना बोललेला नवस पार विस्फून गेले होते.

पुढे एके दिवशी बुधवारी माझी मोठी नात अचानक मला म्हणून लागली की, “आजी ! आपण शिरडीला साईबाबांना भेटायला जाऊ या.” लहान मुलांचे बोलणे म्हणून मी काही लक्ष दिले नाही पण पुढच्याच बुधवारपासून अचानक माझ्या नातीचा कान दुखू लागला. अनेक डॉक्टर्सना स्पेशलिस्ट्सना दाखवून आले पण काही फरक पडेना. उलट तो कान दिवसें दिवस जास्तीच दुखू लागला. त्यातून घाणेरडे पाणी येऊ लागले. आम्ही सर्वजण हैराण होऊन गेलेलो होतो. काही मार्ग सापडावा म्हणून देवाजवळ प्रार्दना करीत होतो.

त्या कालातच एके दिवशी माझ्या अंगात देवीचा संचार झालेला असता माझ्या मुलाने आपल्या मुलीच्या कानासंबंधाने माहिती विचारली. त्यावर देवीने शिरडीच्या साईबाबांचा नवस राहिलेला असल्यामुळे कान दुखत असल्याचे सांगितले. ताबडतोब संध्याकाळी मी एक नारळ देव्हायात ठेवत साईबाबांना मनोमन विनविले की, बाबा ! माझ्या हातून चूक झाली त्यावृद्ध मला झामा करा. माझ्या नातीचा कान बरा होताच मी मुला सुनांना नातवंडासह तुमचा नवस पुरा करण्यासाठी नवकी येईन.”

आणि काय चमत्कार ! दुसरे दिवशी सुकाळी माझी नोंन झोपेतून उठली ती हस्त खेळतच. तिचा दुखरा कान सोफ बरा झालेला होता आणि तोही अवघ्या एका दिवसताच. साईलीला अगाध आहे हेच खरे.

खरोखरच साईबाबांनी माझ्या विसराळू मनाला आपला चमत्कार दाढविलेला होता. साईसच्चरितात वर्णिल्याप्रमाणे श्री साईनीं माझ्या राहिलेल्या कळणाची मला आठवण करून देऊन त्याची माझ्याकडून केड करून घेतली होती. श्री साईबाबांना आपल्या भक्तांची किती ही काळजी ? अशा या भक्तवत्सल साईबाबांस माझे कोटी कोटी प्रणाम.

भक्ती तेथे शक्ती

—सौ. उषा प्र. अधिकारी,
सावित्री सदन, बंदर रोड,
मु. पौ. रत्नागिरी.

० श्री बाबांच्या अनेक भक्त स्त्रिया होत्या. जिची जशी भक्ती असेल त्याप्रमाणे त्याचे फळ तिला मिळे. नारायण कृष्ण पेणसे नावाचे एक गहस्थ होते. त्यांच्या पत्तीचे नांव 'माई' असे होते. ही स्त्री अत्यंत सात्त्विक व भाविक होती. श्रीबाबांचिपयी अनेक गोष्टी तिच्या कानावर येत. श्रीसाईबाबा हे महामहंत असून प्रत्यक्ष परमेश्वरी अवतार असून दर्शन घेण्यास अगदी योग्य आहेत, हे तिला समजताचे त्याचे दर्शन आपणाला कसे होईल हाच एक विचार तिला सतावू लागला. अगदी राहवेना तेव्हा तिने आपल्या पतीला आपली इच्छा बोलून दाखविली. माई जेवढ्या भाविक होत्या तेवढे पेणसे नव्हते ते म्हणाले, 'अग वेडे, तिथे एक वेढापिसा मुसलमान राहातो. तो ढोंगी आहे. शिरडीच्या लोकांनी उगीच त्याचे स्तोम माजवून त्याला परमेश्वर करून टाकले आहे. जो परमेश्वर आहे तो शिळपाके तुकडे मागून पोट भरील का? उगाच अशा माणसाचे लोकांनी देव्हारे माजवले आहेत आणि तू पण त्यात सामील होऊन दर्घनाचा खुळा हट्ट घेऊन बसली आहेस.' विचारी माई! नव्याचे बोल ऐकून खूप रडली आणि खिळ मनाने घरात वावरू लागली. आपण कठोर बोलून पत्तीचे मन दुखवले यावद्दल पेणशांना काहीच वाटले नाही. पण शिरडीच्या परमेश्वराला आपल्या या लेकराची दया आली. तिची इच्छा पूर्ण करायची नाही तर आपण कशाला? असेही त्याचे मनात आले. श्रीबाबांची इच्छा झाल्यावर कशा गोष्टी घडतील ते काय सांगायला हवे? पेणसे सरकारी अंमलदार असल्याने त्याचे काम निघाले ते नेमके शिरडीतच. सरकारी काम! गेलेच पाहिजे!! पण गेलो तरी मी काही दर्शन वगैरे घेणार नाही असा त्यांचा ठाम निश्चय होता. मात्र के पत्तीला म्हणाले, 'अग, मी सरकारी कामासाठी शिरडीस जातोय. तुला त्या ढोंगाचे दर्शन घ्यायचेय ना? चल माझ्या बरोबर. मात्र माझ्या कामात काही व्यत्यय आणू नकोस.' पतीचे हे बोलणे कानावर पडले मात्र माई लहान मुळा-सारख्या नाचू लागल्या. त्यांनी प्रवासाची तयारी केली. श्रीबाबांची पूजा

करण्यासाठी आवश्यक ते साहित्य घेतले. दोघे शिरडीत आले. पेणसे कामावर निवून जाताच माई तडक द्वारकामाईत गेल्या. श्रीबाबांचे मनोहारी दर्शन होताच त्यांचे सर्वांग आनंदाने मोहरून घेले. डोळचातून भक्ती प्रेम दुथडी भरून वाहू लागले. श्रीबाबांच्या गुलाबी मऊ पावलावर त्यांनी आपल्या अश्रूनीच अभिषेक केला. त्यांच्या पायाची पूजा केली. श्रीबाबा सस्मित मुद्रेने सर्व काही उपचार करून घेत होते. माईनी प्रेमाश्रूनी भरलेल्या डोळचांनी बाबांकडे पाहिले तेव्हा आपला कृपाशिर्विदाचा हस्त त्यांनी माईच्या मस्तकावर ठेवला. एक आनंदाची लहर सर्व अंगातून निघून गेली. माई भान विसरल्या, आणि त्यांनी श्रीसाईचरणी आपली काया लोटून दिली. काही वेळाने त्या भानावर आल्या. तेव्हा बाबा म्हणाले, “माये जा आता विसावा घे झाले ना तुझ्या मनासारखे? काही काळजी करू नकोस. अल्ला तुझे भले करील.” डोळचातून ओघळणारे अश्रू तसेच ठेऊन श्रीबाबांना पुन्हा एकदा वंदन करून त्या आपल्या निवासस्थानी आल्या. पेणसे तेथे आधीच आले होते. पत्नीचा हर्षनिर्भर चेहरा आज वेगळाच तप्त झाल्यासारखा वाटत होता. ती आज वेगळचाच आनंदात होती हे चक दिसत होते. न राहवून त्यांनी त्याचे कारण चिचारले. तेव्हा आनंदाने गद्गदलेल्या स्वरात माई म्हणाल्या, “अहो, शिरडीतले महाराज खरोखरच देव आहेत. लोक काहीतरी बोलतात म्हणून आपण गैरसमज करून घेऊ नये. ज्याचे भाग्य असेल त्यालाच त्यांचे दर्शन होणार मी आपली अर्धगी आहे. पत्नीने पतीच्या सुख दुःखात वाटेकरी व्हायचे असते. तसेच पतीनेही पत्नीच्या. आज मला स्वतःला दर्शन झाले पण आपणालाही ते व्हावे असे वाटते हो! हे पहा तुम्ही आजच महाराजांच्या दर्शनाला जा. त्या पुण्य पुरुषाचे दर्शन ध्या. त्यांच्या नुसत्या दर्शनाने तुमचे सगळे विकल्प दूर होतील. जा हो. जाल ना?” पत्नीचा विशेष आग्रह पाहून पेणसेही द्वारकामाईत आले. त्यांना द्वारकामाईची पायरी चढू न देता बाबा ओरडले, “खबरदार पुढे येशील तर! मी ढोंगी आहे ना! लोकांनी माझे खोटे स्तोम माजवले आहे ना? मी जातीने मुसलमान असून वेडा पिसा आहे ना? मग कशाला आलास माझ्या दर्शनाला? अरे बाटशील हो तू येथे येऊन, तू उच्च वर्णी ब्राह्मण आहेस आणि मी नीचातला यवन आहे. केवळ त्या साध्वीने तुला इकडे पिटाळले म्हणून तू आलास. चालता होयेथून” श्रीबाबांचे बोलणे ऐकून पेणसे विरघळले. आपण इतक्या दूर अंतरावर पत्नी-जवळ श्रीबाबांविषयी निदाव्यंजक बोललो ते त्यांना कसे काय कळले? त्यांनी बाबांच्या दर्शनासाठी पुन्हा वर जाण्याचा प्रयत्न केला. तेव्हा बाबा

धोंडा घेवून त्यांचे अंगावर धावले. तेव्हा पेणसे घावरून पळून गेले. नंतर श्री. अप्पा कुलकर्णी यांचा विशिला लावून त्यांनी श्रीबाबांचे दर्शन घेतले व क्षमायाचना केली. तेव्हा श्रीबाबा म्हणाले, अरे पेणशा तुझ्या सुशील, सात्त्विक पत्नीच्या अंतर्यामी जी माझ्या दर्शनाची तीव्र तळमळ होती त्यामुळे तिला दर्शन झाले आणि तिच्या पुण्याईने तुलाही झाले. भक्ती असावी तर तिच्यासारखी. मी तिला दिसलो नव्हतो, माझे छायाचिन्हही तिने पाहिले नव्हते पण लोकांच्या सांगव्यावर विश्वास ठेऊन तिने मला प्रमेश्वर मानले आणि माझी नित्यनियमाने मानस पूजा केली यापेक्षा मला अधिक काय हवे आहे?

जेथे चालते माझी भक्ती।

तेथे राहते पाठीगी माझी शक्ती॥

श्री. पेणशांनी पुढा बाबांना वंदन केले व मज पामरावर कृपा करावी अशी प्रार्थना केली. तेव्हा त्यांनाही बाबांच्या शुभ हस्ताचा स्पर्श झाला आणि मनातील संकल्प विकल्प लहरी त्या स्पर्शाने पार विरघळून गेल्या. ◎

दसन्याच्या मुहूर्तावर “साईनिकेतन” दादर येथे प्रसिद्ध होत आहे

‘साईप्रसाद’ दिवाळी ८४

ले. कर्नल निवाळकर, डॉ. परचुरे, डॉ. चार्च्चीला गुते, ॲडव्होकेट पोतदार, डॉ. इन्दुताई नाईक, श्री. सामंत, अशोक माहीमकर, सदानंद चैदवणकर, दत्ताराम बारस्कर, रेखाताई दिघे, यांच्या साईसाहित्यासह वाचा.

श्रीसाईचे जन्मगाव, माय बाप शोधणाऱ्याना दिलेले खरमरीत उत्तर — “विविध साईदरवार,” साई संत-भक्त तसेच “बाबांना प्रत्यक्ष पाहिलेले पुण्यवंत” अशी अभिनव सक्स सचित्र लेखमाला, साईकृपानुभव, साईंगीते शिवाय श्री साईछबीचे मोहक रंगीत मुख्यपृष्ठ.

अंकाची किमत ८ रु. + ४ रु. पोष्टेज मिळून रु. १२ फक्त M. O. ने पाठवून आपली प्रत आजच नक्की करा.

संपर्क :— सौ. वर्षी विजय हजारे, मा. व्यवस्थापिका, कृपाशू प्रकाशन, सी/६, गुफादर्शन, फर्स्ट कार्ड रोड, बोरीवली (पूर्व) मुंबई-४०० ०६६.

आम्ही केलेला श्रीवाबांचा पुतळा

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

श्री. व्ही. ए. किरपेकर,

छायाचित्रकार)

४७५, सोमवार पेठ, कराड,

जिल्हा सातारा.

० आमच्या घरी माझ्या दोघी मुलांनी व मी साईवाबांचा शाढू मातीचा अर्ध पुतळा तयार केला आहे.

हा अर्धपुतळा १ फूट ८ इंच उंचीचा आहे. हा पुतळा अकस्मात तयार झाला आहे. आम्ही महात्मा गांधींचा पुतळा करण्याचा प्रयत्न सुरु केला होता परंतु तो आम्हा तिघांना साध्य झाला नाही. म्हणून श्री साईवाबांचे चित्र पाहून त्याचित्राचे त्यांच्या मूर्तीत रुपांतर झाले आहे. एक महिन्यानंतर तो आम्ही रंगवला व त्याची पूजा अर्चा करू लागलो व दर गुरुवारी रात्री त्याचे पुढे भजन करू लागलो व जमलेल्या स्त्री व पुरुष, मुलांना प्रसाद देऊ लागलो. हा पुतळा तयार केला त्यास अंदाजे ३५ वर्षे झाली आहेत. त्यावेळी आमचे कराड गावात व आम्हाला श्रीसाईवाबांची महती विशेष अशी काहीच माहीत नव्हती. फक्त ते एक मोठे संत आहेत एवढेच ठाऊक होते. त्यावेळी आम्ही पुतळ्याच्या गळ्यात जाड काळा गोफ व एक प्लॅस्टिकचा हार घालीत होतो. माझा फोटोग्राफीचा धंदा व धाकटचा मुलाचे ड्रॉईंग योमुळे पुतळा पुरीभिमूख बसविला असून त्यास काचेची सुंदर शोकेस केली आहे. बाबांच्या डोळ्यास चांदीचा किरीट व डोळ्यावर सुंदर अशी चांदीची छत्री आम्ही व येथील भद्रत मंडळींनी केलेली आहे. सुवासिक फुलांचे हार पुतळ्यास घातत्यावर त्यांचे डोळ्यात नवचैतन्य निर्माण झाल्यासारख दिसते, व आमची सर्वांची नजर त्यांचेकडे एकसारखी खिळून राहते, असा अनुभव येतो. दसरा, गुरु-पौरिणी, रामनवमी, या दिवशी आम्ही भजन पूजन प्रसाद असा कार्यक्रम करतो.

मी सध्या ४० वर्षे फोटोग्राफीचा धंदा कराडमध्ये केला. त्याच स्टुडीओच्या मोठ्या ६ खणी हॉलमध्ये हच्या पुतळ्याची स्थापना केली आहे. सध्या

माझे वय ७१ वर्षांचे आहे. पुतळ्याला वस्त्र वगैरे घालतात हे आम्हा उभयता नवरा बायकोला माहित नव्हते. त्याच्रमाणे साईंबाबा नवसास पावतात किंवा लोकांना त्यांचे दृष्टांत होतात याची पण आम्हाला कल्पना नव्हती. मी स्वतः व्हायोलीन तबला, पेटी वाजवितो. मला संगीताचा छंद आहे त्याच ग्रमाणे माझी धाकटी मुलगी सौ. वासती टेंबे ही सध्या संगीतविशारद आहे. रेडीओ स्टार आहे. माझा थोरला मुलगा चि. विजय हा पण उत्तम तबला वाजवितो. त्यामुळे आम्ही अलीकडे १०-१२ वर्षांत फढत स्त्रियांचेसाठी भजनाचा वलास कोडला होता, व गुरुवार शुक्रवार, मंगळवार, साईंबाबांचेपुढे त्यांची व इतर भजने करीत होतो. वलासला एकदर १५-१६ स्त्रिया असत त्यावेळी वलासला श्रीसाईंनाथ भजनी मंडळ असे नाव दिलेले होते. १० वर्षपूर्वी भजनाचा माझा एकच वलास कराडला चालू होता. लोकांना त्याचे कुतूहल होते व सर्व वलासच्या स्त्रिया त्यामुळे साईंभक्त ज्ञाल्या होत्या. असा भजन पूजनाचा त्रम चालू असताना एक गेष्ट अशी घडली

आमच्या श्री साईंनाथ संगीत भजनाच्या वलासमधील एका मोठ्या श्रीमंत व भावीक बाईची मुलगी लग्नाची होती. ती सुशिक्षित व देखणी मुलगी होती व सुस्वभावी होती. मुलाला व त्याच्या घरातील सर्व मंडळींना मुलगी पसंत पडली. मुलगा देखणा व चांगला पगारदार होता. मुलाकडील मंडळींच्या ठिकठिकाणच्या नातेवाईकांना मुलगी दाखवणेचा कार्यक्रम सुरु झाला त्यांना पण मुलगी पसंत पडली. एकमेकाचे येणे जाणे सुरु होते. २ ते ३ महिन्यांनी आपण लग्नाच्या याद्या करू असे वराकडील मंडळींनी सांगितले. त्याप्रमाणे मुलीच्या पालकांनी दुसरीकडे स्थळ न पाहता मुलाच्यावर विश्वास ठेवू राहिले. परंतु अचानक तीन महिन्यांनी मुलाच्या कडून नकार आला व तुमचा योग नाही असे कळवले. त्यामुळे मुलीकडील सर्व मंडळी निराश झाली, नव्हैस झाली. कुठलेही कारण नसताना इतक्या दिवसानंतर नकार आला त्यामुळे त्यांना काही सूचेना. नेहमीप्रमाणे त्या मुलीच्या मातोश्री गुरुवारी आमच्या येथे भजनाच्या वलासला आल्या होत्या तेव्हा त्यांचा चेहरा सौ. ला उतरलेला दिसला. तिने त्या बाईना विचारले आज अशा कां नव्हैस दिसता? तेव्हा त्यांनी मुलीच्या लग्नाची वरील सर्व हकिगत सांगितली व त्याच्या डोळ्यात अशू आले. तेव्हा माझ्या सौ. ने त्यांना सहज सांगितले की आपल्या साईंबाबांच्या पुढे नवस बोला आठ दिवसात तुमच्या मुलीचे लग्न दुसऱ्या ठिकाणी नवकी जमेल व स्थळ उत्तम जमेल काळजी करू नका आणि त्या प्रमाणे खरोखरच

त्यांच्या मुलीचे लग्न आठ दिवसात ठरून याद्या झाल्या व स्थळ सुरेख मिळाले. ठरत्याप्रमाणे तिथी निश्चित होऊन मुहूर्त ठरला. त्यांनी साईबाबांना पेढे वाटले., व लग्नसमारंभ पार पडताच साईबाबांना सेंटीनच्या भारी कापडाचे मोरपंखी रंगाचे वस्त्र त्याला जरीचे काठ लावून पांघरले. लग्नाचे वन्हाड परगावी जाताना त्यांच्या मालकांनी साईबाबांना निमंत्रणपत्रिका व लाडू टेवून मगच ते परगावी लग्नाला गेले. हे त्यांचे मालक पूर्वी अशद्वावान होते परंतु ते पण आता साईभक्त बनलेले आहेत. विशेष म्हणजे त्यांचे जावई व त्यांचे घरातील सर्व मंडळी अत्यंत साईभक्त आहेत. आमच्या येथील साईबाबांच्या पुतळ्याला नवस करून वस्त्रार्पण करणाऱ्या हृच्या पहिल्याच साईभक्त होत. आमच्या भजनाच्या क्लासमधील त्यावेळच्या हृच्या श्रद्धावान व भाविक साईभक्त आहेत. हे आम्ही आवर्जन सांगतो.

श्रीबाबांची कृपा व श्री दासगणूंचे दर्शन

बाबांनी माझ्या पत्नीला दम्याच्या मोठ्या आजारातून संपूर्ण वरे केले हा आमचा अनुभव ३२ वर्षांपूर्वीचा आहे. आम्ही उभयता दोघे व माझी थाकटी बहीण असे तिघे शिरडीत बाबांचे दर्शनास गेलो होतो. त्यावेळी तेथील एकदर परिस्थिती लहान प्रमाणात होती. समाधी मंदिराजवळ ५-६ खोल्या होत्या व मोठ्या पटांगणात हार फुले फोटो, पोथ्या यांची खोकी व शेडम् होत्या. आम्ही रोज ४ आणे याप्रमाणे भाड्याने एक खोली समाधी मंदिराजवळ घेतली होती. आमचा तेथ मुळ्याम होता. रोज पहाटे ४ वाजत्या-पासून आम्ही तेथील काकड आरतीपासून सर्व कार्यक्रम पहात होतो. एक दिवस रात्री माझा व्हायोलोनचा कार्यक्रम श्री बाबांचे पृढे मी केला होता. त्यावेळी मला तेथील व्यवस्थापकांनी एक नारळ, बाबांचा हार व १ रुपया प्रसाद म्हणून दिला होता. तो रुपाया अद्यापि आमच्या देवाच्या पूजेत असतो. एकदर आमची शिरडीची वारी उत्तम प्रकारे झाली. त्यानंतर आम्ही कराडला परत आलो. दिवाळीनंतर शिरडीत थंडी व गारठा फार त्यामुळे माझ्या पत्नीला (सौ. शांताबाई हिला) खोकला, पडसे, झाले. त्यासाठी आम्ही येथील डॉक्टरांचे उपचार केले परंतु त्याचे रुपांतर दम्यात झाले. गावातील डॉक्टर वैद्य यांचे औषधाने गुण वाटेना म्हणून आम्ही पुणे, वार्ड, मिरज, येथील हॉस्पिटल मध्ये

प्रकृती दाखवून उपचार केले. एकसरे फोटो काढण्यापासून सर्व तपासण्या केल्या गुण नाही. त्यामुळे पत्नीची प्रकृती अत्यंत क्षीण झाली. खोकल्याची डास तासभर लागे, व तांब्या तांब्या कफ पडे. अन्नपाणी कमी झाले. मला दोन मुलगे आहेत. एके दिवशी सौ. च्या मैत्रिणीने सांगितले की तुम्ही पंढरपूरला जा व तेथे म्हैसूरकर महाराज आहेत, त्यांचे आयुर्वेदिक देशी औषध घ्या. त्याने गुण येतो. त्याप्रमाणे आम्ही ३ मुलांना घरी ठेवून एका लहान मुलीला घेऊन आम्ही तेथे पोहोचलो. तेथील एका बडव्यांचे घरी उतरण्याचे ठरविले. बडव्यांचे घरी दारात पाऊल ठेवताच दारासमोरील बाबांचा फोटो अचानकपणे दिसला. येथे हा फोटो अचानक कसा आला याचे नवल वाटले. आम्ही रात्री मुळ्काम केला व सकाळी म्हैसूरकर महाराज गावाबाहेर एका मळ्यात बंगला बांधून राहतात असे समजले. टांगा करून आम्ही निघालो. जाताना तेशील मंडळीनी येथे श्री बाबांचे भक्त श्री. दासगणू महाराज आहेत. त्यांचा नदीकाठी मठ आहे जमल्यास तो पाहून त्याना भेटून या. ठरल्याप्रमाणे एक तासात बंगल्यावर पोहोचलो. मंडळीची प्रकृती दाखविली. पथ्य वर्गे रे सांगून औषध देतो वरे वाटेल हा कफक्षय नाही. काळजी करू नका. असे त्यांनी सांगितले व १ महिन्याच्या औषधास ८० रु. द्यावे लागतील तेद्या असे सांगितले. परंतु आम्ही फक्त भाड्या पुरतेच पैसे कसेबसे नोंके होते. परंतु आमची त्यांना कीव आली त्यांनी नंतर पैसे पाठवा असे सांगितले. ही श्री. विठ्ठलाची, व श्री. बाबांचीच कृपा म्हणावी लागेल. आम्ही परत गावात येऊन श्री पांडुरंगाचे दर्शन घेतले व श्री. संत दासगूणे महाराज यांचे मठावर गेलो. त्यांना आम्ही वंदन करून येण्याचे कारण सांगितले. दासगणूंची प्रकृती त्यावेळी जरा ठीक नव्हती. त्यानी माझ्या पत्नीला एक (साईनाथस्तवनमंजिरी पोथी) दिली, व बाबांच्या पुण्यतिथीला प्रसादाचे २ बुंदीचे लाडू आपल्या वहिणीकडून आणून आमचे हातावर प्रसाद म्हणून दिले. व त्यांनी सौ. ला सांगितले की ही स्तवनमंजिरी वाचीत जा व उदी लाव तुला अपमृत्यु येणार नाही. आम्हाला जरा धीर आला व लगेच आम्ही कराडला परत आलो. नंतर मंडळीना व एका लहान मुलीला तिच्या माहेरी पाठविले व तेथेच विश्रांती व औषधे घेण्यास सांगितले. त्याप्रमाणे दिलेल्या स्तवनमंजिरीचे वाचन, उदी व उपचार सुरु केले. दासगणू यांनी दिलेली पोथी अद्यापी आमचेजवळ आहे माझ्या पत्नीला फारसे बोलता पण येत नव्हते इतका अशक्तपणा आला होता. परंतु १५ दिवसात ती श्री बाबांच्या आरत्या, स्तोत्रे, म्हणू लागली व तिचा दमा व खोकला बराच कमी झाला. एक महिन्यात ती वाचली, व आता

त्यानंतर तिळा खोकला व दमा झाला नाही. तिचे वय ६४ वर्षांचे आहे. माझ्या पत्नीला व आम्हास सर्व कुटुंबियांना बाबांचा कधीही विसर ठडणे शक्य नाही.

धन्य ती साई माऊली व धन्य ती साई कृपा.

श्रीसाईबाबानी मृत्युपासून कोणाला कसे वाचविले

(१) “चल भटूरडच्या खाली उत्तर” असे शब्द प्रहार करून बाबांनी शामाचे सर्प विष उतरविले.

(२) प्लेगाच्या गाठी आपल्या दोन्ही जांघेवर घेवून बाबांनी खापडर्याच्या मुलाला प्लेगपासून वाचविले.

(३) बापूगीरबरोबर उदी व “आरती साईबाबा” ही आरती पाठवून दिली व नानासाहेब चांदोरकरांच्या मुळीचे प्राण वाचविले.

(४) बाबांनी धुनीमध्ये हात घालून भट्टीत पडलेल्या लोहाराच्या मुळीला वाचविले.

(५) मिमाजी पाटलाच्या स्वप्नात जाऊन छडीने त्याची पाठ फोडून काढली व त्याच्या छातीचर वरखटा फिरवून त्याचा क्षयरोग बाबांनी घालविला

(६) बापाजीच्या बायकोसाठी बाबांनी उदी पाठवून दिली व तिची भयंकर प्लेगपासून सुटका केली.

(७) सर्गुण मेरु नाईक यांना अक्कलकोट महाराजांची पोथी आंबडेंकराना वाचायला द्यायची वुद्धी दिली व आंबडेंकर यांचा आत्मघात वाचविला.

(८) शामाला मिरीकरांबरोबर चिथळीला पाठवून दिले व मिरीकरांचे सपरिपासून संरक्षण केले.

—श्री. माधव गजानन गोरे
विनायक बाग, बालाजी मंदी र मार्ग,
कुर्ला (पश्चिम), मुंबई ४०० ०७०.

- मनःशक्ती -

—श्री. पांडुरंग शंकरराव भुजबळ^{३७७}, सोमवार पेठ सातारा.

० सृष्टी ही निरनिराळचा शब्दांतीनी भरली आहे. शक्तिशिवाय सृष्टी नाही. अशी या जगाची स्थिती आहे. सृष्टी निर्माणाने प्रत्येक जीवजंतूमध्ये एक सुप्त शक्ति निर्माण केली आहे. ती दिसत नाहो, दाखविताही येत नाही. पण ती मात्र आपल्या शरीरावर अंमल करते, व त्या शक्तीच्या जोरावरच्च आपण सर्व कायापालट करून चांगले किंवा वाईट परिणाम भोगत असतो. हचाला कारण एकच, आपल्या शरीरात असलेले मन, मनाची शक्ति हीच आपल्या जीवनाची सुकाणू आहे. ते जशी दिशा दाखवेल त्याचप्रमाणे आपला जीवनरूपी गाडा त्याचे तालावर पाहिजे तसा नाचत असतो. मग त्याचे परिणाम काहीही होंवोत आपणाला त्याचे तंत्राने चालावे लागतेच. जगात शक्तिचे प्रकार पुष्कळ आहेत. बीजशक्ती, वायुशक्ति, उष्णतेची शक्ति. शरीर शक्ती हच्या सर्व शक्ति आपण आपल्या डोळ्यांनी त्याचे परिणाम व कार्य पाहू शकतो पण एकच अशी मनःशक्ती आहे की, ती आपण आपल्या डोळ्यांनी पहात तर नाहीच व आपणही दुसऱ्यास दाखवू शकत नाही, व तीही शक्ति आपले दर्शन देत नाही. फक्त आपला अंमल मात्र करते. व त्याप्रमाणे आपली जीवननौका चालते.

आपल्या मनःशांतीचे चांगले किंवा वाईट परिणाम आपले आपणव भोगावे लागतात. इतरांना दोष देवून काय उपयोग ! ते दोष आपल्यातच शोधा. प्रथम आपण आपले कर्तव्य मनःशक्तिचे जोरावर पार पाढावे, निराशावादी न होता. मन खंबीर राखावे. त्याला इतरत्र सैरावैरा धावू देऊ नये. मन हे आपल्या शरीराचे बटण (कळ) आहे. ते दाबताच त्याचा प्रभाव सर्वत्र पडतो. सुखाने आपले मन हुररळून जाऊ देवू नकात अगर दुःखाने ते त्रस्त अगर व्यग्र होऊ देवू नका. वंधाचे व मोक्षाचे कारण हे सर्वस्वी मनच आहे.

परमेश्वर आपणाला काहीच देत नसतो, ज्ञान पाहिजे असेल तर वेदांत समजून ध्या. त्याचे मनन, चितन करून ते आचरणात आणा. आपले मन

समजून घ्या, व ते शुद्ध करीत जा. त्याला तुम्हाला पाहिजे तसे वळण लावा. मग सुख दुःखाचे पलीकडे जाल. सुख दुःखाकडे लक्ष देऊ नका. त्याचेबद्दल समभाव राखा. म्हणजे आपण मोक्षाचे अधिकारी होतो. आपल्या आयुष्यात निरनिराळचा प्रकारच्या घटना घडतात. दुःखकारक, मानहानीकारक प्रसंग अनेक येतात. ते आपल्या हिताकरिताच आहेत. असे आपण समजून मनाची समजूत घालावी. त्यापासून संताप वगैरे काही न करता त्यापासून बोध घ्यावा, व ते गुरुच आहेत असे मानावे. मनाचा समभाव विघडू देऊ नये.

आपल्या जीवनात आपण एकांगी पडत्यानंतर आपणास शंका, संशय आल्यास आपल्या आतील मनाचा निर्णय मानावा तो बरोबर असल्याचा अनुभव येईल. अंती तोंच योग्य ठरेल. विचारांचा गोंधळ नसला म्हणजे निर्णय बरोबर ठरतात प्रतिभा जागृत होते. ते मन इतरांना पण आनंद व शांती देते. मनातील विचार गेले की शांति मिळते. म्हणून तुमचे निर्णय तुम्हीच पण विचारपूर्वक मनाचा कौल घेऊन घ्या व तेच परिणामी फायद्याचे होतात. दुसऱ्याने शिकवलेली पोषटपंची म्हणजे दुसऱ्याने तयार केलेला जड पदार्थ तो पचण्यास फार जड असतो. म्हणून माझा असा ठाम विश्वास आहे की, आपले मन हीच मनोदेवता मानावी, व तिच्यावर विश्वास ठेवून कोणत्याही चांगल्या अथवा वाईट प्रसंगी आपले निर्णय आपणच घ्यावेत. ते आपल्या सद्विवेक बुद्धीला म्हणजेच मनाला स्मृत घेतले तर तेच इतरांना व आपणाला आनंद व शांती देते. मनातील विचार गेले की शांति मिळते, व समाधान लाभते. व आपण आपल्या मनावर विश्वास ठेवल्यामुळे आपण त्यात विजयी होतो. व आपला तो विजय चिरकाल मनःशांती देणारा असतो. म्हणून मनावर ज्याची श्रद्धा व विश्वास आहे. त्याने न्यायालयात अगर कुठेही जावजबाब देण्याची पाढी येईल. त्यावेळी प्रथम कसलाही अभ्यास व शिकवण न घेता आपले मन संगोल त्याप्रमाणेच उत्तरे द्यावीत, व तीच परिणामी फलदायी तर होतातच. म्हणून समाजात नीट म्हणजे हास्यास्पद न होता वावरावयाचे असेल तर मनुष्याच्या अंगी ही मानसिक साचधानता व चलाखी असावयास पाहिजे. म्हणूनच मनुष्याने आपले मन हेच औषधासारखे हितावह असे विचार-पूर्वक बनविले पाहिजे. हचाकरिताच प्रत्येक मानवाने सत्पुरुषावर श्रद्धा ठेवली पाहिजे. सत्पुरुषाच्या सहवासाने मन शुद्ध होते, व मनःशक्ती वाढते, व खंबीर रहाते. रोगाने व्रस्त होत नाही. म्हणून सत्संगती हे एक स्वतंत्र रसायन आहे, आणि ते रसायन, श्रद्धा, सबुरी, आत्मविश्वास, मनःशक्ती हचांनी युक्त

असे आहे. त्याचे जोरावर आपण आपली जीवननौका यशस्वी चालवू शकतो. शरीरात असणाऱ्या गुप्त गोष्टी मनाच्या भावनेने प्रगट होतात, व त्याच आपल्या नाशाला व सुखाला कारणीभूत होतात. म्हणून मनःशक्ती हीच अद्वितीय शक्ति आहे. तिचा वापर मानवाने करावा, व त्याचें निर्णयावरच आपण आपले कार्य करीत रहावे. मन दुर्बल होऊन कधीच ढळू देऊ नये. मन एकदा ढळले तर तुम्ही कितीही बलवान, हुशार, बुद्धीमान असला तर ते कोणतेही कार्य करू शकत नाही. इतकी मनःशक्ती प्रभावी आहे. म्हणून शास्त्रीय मानसिक, आगन्तुक व स्वाभाविक या चारही प्रकारच्या रोगाचे कारण मनच आहे. म्हणून मन हे आपल्या शरीरात काय करते आणि काय करू शकत नाही. याचा शांतपणे विचार करावा व त्याप्रमाणे आपण वाणी रहावे. त्याचा निर्णय हा कायमचा मानावा आणि अंती तोच फलदायी होतो, अशी आमची श्रद्धा आहे.

आयुष्याचे मर्म कळले तुझ्यामुळे

तुझ्यामुळे प्रथम आले शिर्डींत ।

मन प्रसन्न झाले तुझ्यामुळे ॥

तुझ्यामुळे कळला सेवा भाव ।

आयुष्याचे मर्म कळले तुझ्यामुळे ॥

तुझ्यामुळे कळली भुकेची किमत ।

पर दुःख यातना कळल्या तुझ्यामुळे ॥

तुझ्यामुळे कळले जन सेवेचे वत ।

खरे चैतन्य देखिले तुझ्यामुळे ॥

तुझ्यामुळे कळले श्रद्धेचे ब्रीद ।

कळले मर्म सबूरीचे तुझ्यामुळे ॥

तुझ्यामुळे कळले खरे जीवन ।

जीवन जगता सुख मिळाले तुझ्यामुळे ॥

—डॉ. कु. इंद्र नाईक
सीताकुंज, लोणावळा.

तारणकर्ते साईबाबा

—सौ. सुलोचना म. जोशी
नागपूर

० १९८३ ची राखी पौर्णिमा! गेले जवळ जवळ वर्षभर मासिक त्रास प्रमाणाबाहेर होता. त्यामुळ अशक्तता येत होतीच. ती भस्त निघण्याची उसंत नव्हतीच. होमीओपैथीचे औषधोपचार सुरु होतेच, पण म्हणण्या सारखा गुण नव्हता. पण आज राखी पौर्णिमेला अचानक खूपच लवकर अवेळी पाळीचा त्रास व तोही प्रमाणाबाहेर सुरु झाला. म्हणून आम्ही उभयता काळजीत पडलो. अऱ्लोपैथीच्या फॅमिली डॉक्टरकडे जाऊ औषधोपचार ताबडतोब सुरु केला. त्यांच्या सल्ल्यानुसार पूर्ण विश्रांती (बेड रेस्ट) व औषधे घेऊनही फरक नव्हता. अंथरुणात कड फिरवणे त्रासाला आमंत्रण होते घरात वाई जात कुणीच नाही. वरोबरीची दोन्ही मुलेच! त्यामुळे परिस्थिती अवधड लाजीरवाणी केवीलवाणी! गांभीर्याची जाण मुलांना देणे कठीण! जवळ जवळ दीड-दोन महिने औषधोपचार व विश्रांती घेऊनही गुण येईना पुढ्हा होमीओपैथीच्या डॉक्टरचे घर जवळ केले. डॉक्टर तज्ज प्रकृतीची माहीती असलेले केस पूर्ण माहीत असलेले. पण गुण येईचना. शक्ती झपाटच्याने कमी होत चाललेली. अशक्तता कमालीची आलेली. त्यांत रक्तदाब वाढलेला. ही एक वेगळीच काळजी उत्पन्न झाली. शेवटी होमीओपैथ डॉक्टरच्या सल्ल्याने स्त्रीरोग तज्जाकडून आंतरिक तपासणी करून घेतली. त्यांत काहीच निघाले नाही. ट्युमर वर्गेरेची शंका फिटली. श्रीबाबांची उदी घेणे व करूणाभाकणे सदैव सुरूच होते. स्त्रीरोग तज्जाचे रिपोर्ट व औषधे घेतली आहार वाढविला. काळजी घेणे पण चालूच होते. पूर्ण विश्रांती चालूच होती. हा रिपोर्ट पाहून होमीओपैथ डॉक्टरने औषध योजनेत आवश्यक बदल केला पण त्रास कायम! हे व मुलं अऱ्फिस अभ्यास सांभाळून घर सांभाळताना मेटाकृतीला आले होते. माणसांच्या हातात घराची घडी पूर्ण विस्कटून गेली होती. आला दिवस रेट्ने सुरु होते. हे सारखे समजूत घालायचे की बाबा आपले सर्वस्व आहेत. त्यांच्यावरची श्रद्धा ढळू देऊ नकोस. "बाबा! लवकर वरे करा! रक्तदाबाचे झेंगट नष्ट करा! अशी करूणा भाकणे सुरूच होते तेवढाच एक आधार होता. काही लोक तर शस्त्रक्रियेचा सल्ला देत. औषधो—

पचार, दूध, फळ, पलिभाज्या हच्चा सगळच्चा पैशापरी पैसा व वेळेपरी वेळ जातच होता. त्रास मात्र कायम! बाबांच्या पोथीचे नित्य नियमीत वाचन चालू होते. शेवटी एक दिवस मी घरात एकटीच होते. पोथी बाचायला घेतली व बाबांच्या फोटोसमोर मनसोक्त हमसा हमसी रडून घेतले. "इतका त्रास होतो. तुझी मनधरणी मुरुच आहे. फरक पडतच नाही. हे असे का? काय पाप केले आम्ही? तुला कीव अशी येत नाही. त्यापेक्षा मरण दे!" असं म्हणून पोथी उघडली. मशीदमाईचा अध्याय होता. "अल्ला अच्छा करेगा! मशिदीच्या अंकी विसावला त्याचा बेडा पार झाला. त्याला श्रीहरी रक्खील" वगैरे बाबांची आश्वासने होती! मनाला वरे वाटले. त्याच दिवशी आमचे एक परिचित (तेही एका सत्यरूपावर श्रद्धा ठेवून आहेत भक्त आहेत. सेवक आहेत.) सहकुटुंब सहज आले. त्यांच्या सौ. म्हणाल्या "कश्शाला काळजी करता हो? वरे वाटल! रडू नका. काळजी करू नका. रात्री स्वप्नात श्री साईबाबा आले. ते त्यांनी सांगितले की तुझ्या संग्रही असलेल्या कपड्यातील एक चिशिष्ट वस्त्र वापरू नकोस." त्याच स्वप्नात माझे स्वर्गीय सासरे पण आले. स्वप्न सुचनेनुसार ते वस्त्र पडदणीला टाकून दिले आणि त्रास कमी ब्हायला लागला. सांगायचे आश्चर्य म्हणजे लौकरच त्रास अजिवात बन्द झाला! शक्ती झपाटच्याने वाढू लागली. सगळी कामे मी करू लागली. श्री बाबांचीच कृपा! वेळेवर स्वप्नात सूचना दिली नसती तर प्रकृती तर हच्चा थराला गेली होती की न जाणो काय झाले असते? पण मारणान्यापेक्षा तारणारा श्रेष्ठ असतो हेच खरे! श्रीबाबांच्या चरणी नेहमी एकच प्रार्थना की, बाबा आपल्या हच्चा अजाण बहीणीवर अशीच मायेची पाखर कायम ठेवा व आम्हा सगळर्द्याच्या हातून सेवा करवून ध्या."

त्या अगाधशक्ती अघटीतलीला धारकाला कोटी कोटी प्रणाम !

श्री कुमारसेन गुप्ते दिग्दर्शित व निर्मित 'शिरडीके साईबाबा' या हिन्दी नाटकाचा शुभारंभाचा प्रयोग येत्या विजया दशमीला ४ अक्टोबर ८४ रोजी रविन्द्र नाट्यमंदिर प्रभादेवी येथे होत आहे.

सद्गुरु साईचरणी अवरिति प्रणाम

—सौ. शैला रमाकांत पुरव,
१०, व्हाईट लिली सोसायटी
डी. एस. बाबरेकर मार्ग,
दादर, मुंबई ४०० ०२८.

० बाबांची आपल्या भक्तगणांकडून एकच अपेक्षा असते ती म्हणजे, 'तुम्ही अगतिक होऊन माझे स्मरण करा की मी तुमच्या हाकेला धाऊन आलोच.' हचाचीच प्रचीती मला कशी आली ती पहा-

माझ्या यजमानांना गेल्या मार्चमध्ये बढती मिळाली व त्यांची बदली हैंद्राबादला झाली. तिथला कडक उन्हाळा व विशिष्ट प्रकारचा आहार त्यांच्या प्रकृतीला मुळीच मानवेना व मला तर मुलांच्या परीक्षांमुळे तिथे जाता येईना. बाटले होते आता ६ महिन्यात हचांना मुंबईत येण्याचा योग आहे. पण प्रत्येक वेळी वाहेर पडणाऱ्या लीस्टमध्ये हचांचे नाव नसायचे. माझे देवीमाहात्म्य व बाबांच्या चरित्राचे वाचन चालूच होते. असेच ८ महिने गेले. हचांच्या पचातून नैराश्याचाच सूर होता. माझाही धीर हळू हळू खचत चालला होता. तेवढ्यात मला माझ्या आप्तांकडून 'तू बाबांना अशी विनवणी कर की तुझी मनोकामना पूर्ण झाल्यास तू साईलीलेत हा अनुभव छापावयास देशील,' असे सांगण्यात आले आणि योगायोग असा की त्याचेलेस माझी भाची साईसप्ताह करणार होती. त्यामुळे मी तिला तसे बाबांना म्हणावयास सांगितले. अन काय आश्चर्य! मार्चच्या पहिल्या पंधरवड्यात हचांची बदली परत मुंबईला झाली. जेव्हा सर्व उपाय हरले व मी श्रद्धापूर्वक साईचरणी विनम्र झाले तेव्हा बाबा जसे माझ्या हाकेला आले तसेच आम्हा तुम्हा सर्वांच्या हाकेला धावून येवोत हीच सदिच्छा!